

נאומו של אורי אבנרי על הצעת אי-האמון בממשלה

10

כוננים קטנים

אורי אבנרי: דרך ארוכה עבר הגואם הקודם (משה שמיר) מניצוח יוסף דונואשווילי סטאלין עד מיצוץ הקודש-ברוך-הוא, ועוד הרגל נסויה.

17 הבנים של ההגדה

אדוני היושבי-ראש, העסק מתפרק לנגד עינינו. השאלה היא: מדוע? מהי הסיבה האמיתית? אומרים: הממשלה איננה מתפקדת. היא מורכבת משלומיאלים, חבריה אינם מתאימים. יש בזה, כמובן, מידה רבה של אמת.

בהגדה נאמר: כנגד ארבעה בנים דיברה תורה: אחד חכם, אחד תם, אחד רשע, ואחד שאינו יודע לשאול. אבל בהגדה של הממשלה הזאת יש 17 חברים. ניסיתי לשבץ אותם לפי ההגדה והייתי נאלץ להרחיב את היריעה.

- יש אמנם בממשלה זו אחד חכם,
- אחד תם,
- אחד רשע,
- ואחד שאינו יודע לשאול,
- אבל יש גם אחד שוטה,
- אחד שחצן,
- אחד לא יודע לשאול,
- אחד ליצן,
- אחד מתחסד,
- אחד כור,
- אחד אינטריגנט,
- אחד כובן,
- אחד צבוע,
- אחד עובר-בטח,
- אחד פושט-רגל,
- אחד מקוון,
- ואחד פורע-חוק.

יש מי שחושב שאפשר לתקן מצב זה על-ידי "רה" שאפל", "רה-אירגון", ועוד מלים עבריות חדשות. השוטה יבוא במקום הליצן; הבור במקום הכובן; ולהיפך. רק פורע-החוק יישאר במקומו.

אבל, אדוני היושבי-ראש, לא זהו העיקר. גם הממשלה הקודמת לא היתה מורכבת מגאונים. לא ההרכב האישי הוא שהביא את הממשלה לאן שהגיע.

מה שקרה לממשלה נובע מן הפער הטראגי בין החזון לבין המציאות. פער שהפך התהום, תהום שאין עליה גשר. הממשלה דומה לעשרת הכושים הקטנים שבסיפור: אחד הולך, שני הולך, שלישי הולך וכן הלאה.

הדרך השר מאיר עמות, הדרך השר יגאל הורביץ, הדרך השר משה דיין, ועכשיו מאיים השר אריאל שרון — והנזואי שיקיים את איומיו.

גם בזה אין אני מאמין לו. למה פיתאום, פעם אחת בחייו, הוא ידבר דווקא אמת?

דב שינדנסקי: הוא הודיע שזו לא אמת.

אורי אבנרי: וגם זאת אני לא מאמין לו. וגם אתה לא. אין הרבה אנשים בבית הזה — אם יש בכלל אדם אחד בבית הזה — המאמין לשר שרון, ולוא למירה אחת שלו.

"איחרתם במאה שנה"

אבל למה לנו לעסוק באנשים? הבה נעסוק במציאות האיומה, שלפניה עומדת הממשלה הזאת.

לבי עליה, לבי על הממשלה ולבי על ראשי הממשלה, הנתפסים כסתירה הטראגית הזאת בין חזונם, שהיה חזון-אמת בעיניהם, ובין המציאות שאותה הם מצאו, כאשר הם הגיעו לשידוטן.

אלה הם שני עולמות, שתי פלנטות, כימעט שני יקר מים שונים.

החזון של ארץ-ישראל השלמה הוא בוודאי חזון יפה בעיני המאמינים בו. לא נתוכח כאן על אמונות. אי אפשר להתווכח על אמונות.

אך אין לחזון זה שום קשר עם המציאות של 1979, של הרבע האחרון של המאה העשרים. הוא לקוח כל כולו מן המאה התשע-עשרה, שממנה ינק זאב ז'בוטינסקי המנוח את השקפת-עולמו.

אולי זה היה אפשרי לפני מאה שנה. אולי איחרתם במאה שנה. בעולמנו שלנו חזון זה סותר את המציאות, ושום כוח בעולם לא יתגבר על סתירה זו.

אין אפשרות לכונן את ארץ-ישראל השלמה כממשות מדינת בעולמנו. אין אדם אחד בעולם, כוח אחד בעור-לם, גורם אחד בעולם, — אולי מילבד דרום-אפריקה ורודייה, לפני שהפכה לזימבבווה — המוכנים לתמוך בהגשמת החזון הזה. אין הוא מתאים למערכת-הכוחות העולמית, למציאות העולמית, לעולם שבו אנחנו חיים.

ההתנחלות היא זמנית

חזון ההתנחלות הגיע לבית-המישפט. אני מחזיק בידי את פסק-הדין. מסופקני אם חברי-כנסת רבים הבינו אותו, או אף קראו אותו.

מה אומר פסק הדין? דבר פשוט: יש מקור אחד לסמכות בשטחים המוחזקים, על-פי אמנת האג — הממשל הצבאי, הצבא הכר-

מדוע? מפני שזה היה מובן מאליו, שהתנחלות, המורקמת על-פי החוק הבינלאומי בשטחים המוחזקים, היא גוף ארעי, הקיימת עד לשלום. היא נובעת אך ורק מהצורך הביטחוני של המעצמה הכובשת, אפילו לפי הטיעון שלכם.

וכאשר מצב הכיבוש מסתיים ושילטון-הכובש בוש מסתיים, ההתנחלות של הכיבוש מסתיימת. זה טבוע בעצם מהותה של ההתנחלות כי שטחים מוחזקים, של החוק שאתם מסתמכים עליו.

וזה מה שאומר בית-המישפט על גבי 40 עמודים. אפשר להגיד זאת בשלושה מישפטים: יש סמכות אחת בשטחים — הוא המושל הצבאי. הוא קיים אך ורק בתוקף אמנת-האג. אין לו מקור-סמכות אחר.

הקרקעות שתפסתם — תפסתם לפי אמנת האג, על סמך הטענה של צורך ביטחוני. (אגב, מדובר על הצורך "הצבאי", ולא "הביטחוני", של הכובש, לצורך המשך ניהול המלחמה שבמהלכה נכבשו השטחים.) וברגע ש"המלחמה נגמרת" — הממשל הצבאי נגמר, הצרכים הצבאיים-נגמרים, ההתנחלות נגמרת. תפיסת-הקרקעות נגמרת — הכל נגמר והכל הולך הביתה. המושל המימרי של ההתנחלות, לפי החוק שאתם מסתמכים עליו.

הברירה האנזרית

בית-המישפט עשה דבר חשוב. הוא העמיד אתכם לפני ברירה פשוטה לחלוטין: או סיפוח גלוי, רשמי, חוקי — או הפסקת ההתנחלויות כימעט לגמרי וסיוע לוקו, גם הקיימות, כאשר יסתיים הכיבוש.

והנה אתם עומדים מול הסתירה הטראגית של שיטונכם.

אם אתם מספחים — אתם במו ידיכם שמים קץ, לא רק לתיקויות השלום לדורות, אבל גם למעשה האחד שעשיתם, שלא היה כולו חורבן — תווה-השלום עם מצריים. שהרי סיפוח הוא הפרה פשוטה וגלויה של הסכם קמפ-דייוויד. שום שרת-עמולה לא יעזור כאן, והיא המציאות. אתם יכולים לבעוט בהסכם-השלום ולהחדש את המלחמה — או לשים קץ למדיניות-ההתנחלות שלכם. ואל תחשבו שיש פה הבדל בין קרקע פרטית ו-קרקע של המדינה. מי שקורא את פסק-הדין ואינו מבין אותו נכונה, סבור שנקבע כאן הבדל בין קרקע ציבורית וקרקע פרטית.

לא דוברים ולא עובדים. ההבדל היחיד הוא שלגבי קרקע פרטית יש עותר. לגבי "קרקע המדינה", ששייכת לכתר הירדני, אין מי שילך לבית-המישפט. המלך חור סיין לא ילך לבית-המישפט לתבוע את קרקעותיו.

יגאל הורביץ: אתה תגיש עתירה בשמו. **אורי אבנרי:** לפי פסק-הדין, הקמת התנחלות על "קרקע המדינה" היא בלתי-חוקית כמו התנחלות על קרקע פרטית, אם אינה נובעת מן הצרכים הצבאיים של צבא-הכיבוש.

בש. אסור להתנחל, לתפוס קרקע, לעשות כל פעולה שהיא בשטחים אלה אלא למען הצרכים הצבאיים של צבא-הכיבוש.

מה פירוש הרב? המימוש הצבאי הוא בעצם מיבעו ישות זמנית. הוא קיים כל עוד קיימת המלחמה. ברגע שמסתיימת המלחמה, אין כיבוש צבאי, אין מימוש צבאי, וממילא גם אין התנחלות צבאית.

וכל ההתנחלויות שאתם, וקודמכם, הקמתם, הם גורפים ארעיים על-פי החוק, החוק הבינלאומי, וממילא גם החוק הלאומי. הם גופים ארעיים הקיימים רק כל עוד קיים המימשל הצבאי.

מדוע לנבור בספרי-חוקים, כפי שעשה בית-המישפט, כאשר המציאות עצמה הוכיחה זאת? אתם הוכיחם את זה. מה עשיתם כאשר רציתם לכרות תווה-שלום עם מצריים, עם מדינה ערבית אחת? המעשה הראשון, המובן מאליו, עוד לפני שהתחיל משא-ומתן — היה שאתם הודעתם למצריים שאתם מוכנים לפרק את כל ההתנחלויות, עד האחרונה שבהן, בשטח המצרי.

לעזאזל המציאות, יחי החזון

אדוני היושבי-ראש, הייתי יכול להמשיך שעות בניתוח פסק-הדין. הייתי מנתח את מעשי ומחדלי הממשלה הזאת. **קריאות-ביניים** מספיקי הליכוד.

אורי אבנרי: אני מוכן לענות לשום קריאת-ביניים מהספסלים ההם. זו חופצה שאין כדוגמתה שאתם קוראים קריאות-ביניים, אחרי שהזלזלתם לשתק את המיקרופונים של חברי-הכנסת. כל זמן שהפוטש של יושב-ראש הכנסת נגד הכנסת לא יחוסל, והמצב הפרלמנטרי לא יחזור אל קדמותו, לקריאות מהספסלים האלה לא אענה. אני חייב לשמוע קריאות ביניים, כאשר אני צריך לאמץ את אוזני כדי להבין.

בכל השטחים — מדיניות-התנחלות, ארץ-ישראל השלמה, מילטון פרידמן, כלכלה, חברה — התהום שבין חזון הליכוד ובין המציאות היא כל-כך עצומה, עד שאין עליה גשר.

במצב זה יש שלוש אפשרויות. האפשרות הראשונה: פשוט לא להתמודד עם הסתירה בין המציאות ובין החזון.

זוהי סכיוז-פרניה, ושמה ממשלת-ישראל. או ממשלת-ישראל, ושמה סכיוז-פרניה.

האפשרות השנייה היא דרך תנועת-התחיה. יש סתירה בין המציאות לבין החזון? לטי אזל המציאות, יחי החזון. "עיצרו את העולם, אני רוצה לרדת."

גאולה כהן: לעלות.

אורי אבנרי: לעלות. לעלות לכוך אחר. לעלות לוונס, ליופיטר, לסאטורן. לרדת מן העולם הזה.

יש אפשרות שלישית: אם יש סתירה בין החזון לבין המציאות — להטיק את המסקנה שמשוה בחזון אינו בסדר, שיש לבחון מחדש על החזון, שיש לגבש חזון אחר, טוב יותר, מציאותי יותר, יפה יותר.

לשם כך, אדוני היושב ראש, צריך לבקש את הממשלה הזאת, עידידי הצבעת אי-אמון שתואיל בטובה, "להיטיב עם העם", כהכבתי חתה, להתפטר, להכריז על בחירות חדשות, ודהניח לעם להביע את אמונו מופלגות ולי-אישים שיש להם פיתרונות מציאותיים לבעיות מדינתנו.